7de JAARGANG. CURACAO DEN 1e MAART 1890 N° 322

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden ƒl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar ƒl. 10,—.
Afzonderlijke nummers ƒl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels ƒl. 0,50. voor elken regel meer ƒl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

UITSLUITEND AGENT VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta ƒl. 2,— pa tres luna, pagar pedilant¹.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba ƒl 10,— pa anja.
Un number só ƒl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, ƒl 0,50 cada regel mas ƒl. 0,07½.

ENCYCLIEK

van onzen Heiligen Vader Paus LEO XIII

aan alle patriarchen, primaten, aartsbisschoppen en bisschoppen der geheele wereld, die met den apostolischen Stoel in gunst en gemeenschap staan.

OVER DE VOORNAAMSTE PLICHTEN DER CHRISTELIJKE BURGERS.

(De præcipuis civium Christianorum officiis.)

Eerwaardige Broeders,

Heil en apostolischen zegen!

Terugkeer tot de grondstellingen van het Christendom en hervorming van de levenswijze, de zeden en inrichtingen der volkeren naar de heilige voorschriften daarvan, blijkt met den dag noodzakelijker Want hoe verder men zich van die beginselen verwijderd heeft, des te hooger klom de vloed der onheilen, die ons bedreigen; tot zulk een hoogte zelfs, dat alle welgezinden slechts met vrees aan het tegenwoordige denken en sidderend de toekomst tegemoet zien.

Weliswaar heeft onze tijd geene geringe vorderingen gemaakt op materiëel en onder het bereik der zinnen vallend gebied, maar het stoffelijke, de physische macht en de aardsche rijkdom, al kunnen zij ook het leven hier beneden gemakkelijk en aangenaam maken, vermogen toch geenszins, den menschelijken geest, die naar hoogere en heerlijker goederen dorst, te verzadigen. Op God moet ons oog gericht zijn, op Hem al ons streven: dat is ons de opperste wet en het doel van ons bestaan. Wij zijn geschapen naar de gelijkenis en het beeld van God, en tot God voelt zich reeds van nature ons innerlijk wezen machtig aangetrokken. Het zijn echter geene lichamelijke schreden, welke ons nader tot God brengen. Dat kan alleen het streven der ziel door denken en beminnen. God immers is de eerste en verhevenste waarheid, en slechts de geest erkent de waarheid; God is ook de hoogste heiligheid en de bron van alle goed, en alleen de wil kan zulks bevatten.

Dit geldt van de individuën: het geldt echter ook van de menschelijke maatschappij, van het gezin en niet minder van den Staat. Want het doel en einde van de maatschappij is niet zijzelve, en de mensch bestaat niet om de maatschappij, maar dit is het doel van elk maatschappelijk verband: dat het den individuën behulpzaam zij, om het hun door God aangewezen doel te bereiken. Eene burgerlijke maatschappij dus, die er wel op bedacht ware, voor wereldsch welzijn en voor hetgeen het leven schoon en aangenaam kan maken, te zorgen, maar in haar beheer en alle openbare aangelegenheden geen acht op God sloeg en op de door Hem gegeven zedenwet, zou geheel van hare bestemming afwijken en zou ook slechts in uiterlijken schijn, niet in wezen en waarheid een maatschappelijk verband zijn.

Nu is het algemeen bekend, dat de hoogere goederen des geestes, van welke Wij gesproken hebben, en die zonder het onderhouden van den godsdienst en de getrouwe opvolging der Christelijke voorschriften niet verworven kunnen worden, van dag tot dag meer in minachting en geringschatting bij de menschen geraken, en dat wel in zulke mate, dat, hoe grooter de vorderingen op het gebied des materiëelen levens zijn, des te grooter ook de achteruitgang en het verval op het gebied dier hoogere goederen schijnt te zijn. Een geheel bijzonder kenmerkend bewijs hiervoor zien Wij in het menigvuldige onrecht en den smaad, waarmede in onze dagen vaak geheel openlijk en wereldkundig alles overdekt wordt wat Katholiek is; onrecht en smaad, zooals vroegere, door den geest van den Christelijken godsdienst doortrokken tijden niet kenden en ook niet geduld zouden hebben.— Het zielenheil van zeer velen verkeert hierdoor in het grootste gevaar; maar ook de Staten en Rijken worden erdoor bedreigd en kunnen daarbij niet ongedeerd blijven, want waar de zeden en instellingen niet meer Christelijk zijn, daar wankelen alle grondslagen van elke door de menschen gevestigde orde. Ter bescherming der openbare orde en des maatschappelijken vredes blijft dan slechts het geweld over. Maar wie weet niet, hoe machteloos dit is, wanneer de godsdienst het niet bijstaat; hoe het wel geschikt is, om de slaafschheid voort te brengen, maar geene blijde gehoorzaamheid: hoe het zelf de kiem der ergste omwentelingen bevat ?. Veel treurigs heeft onze eeuw in dit opzicht ervaren, en wij weten niet, of ons niet nog ergers te wachten staat.

De tijdsomstandigheden zelve vorderen derhalve beslissend de heilmiddelen te zoeken, waar zij te vinden zijn: opvattingen, die in overeenstemming zijn met de leer des Christendoms, en een leven, dat met de Christelijke voorschriften strookt, voor de individuën èn voor het algemeen. Dat alleen kan ons helpen in de gevaren, die ons dreigen. Wij echter, Eerwaardige Broeders, mogen Onzerzijds niets onbeproefd laten, wat geschikt is, om die Christelijke gezindheid in het denken en handelen der volkeren terug te brengen. Reeds bij andere gelegenheden hebben Wij meermalen de aandacht hierop gevestigd; het dunkt Ons echter nuttig, bij dit schrijven nog uitvoeriger daarover te handelen, door grondiger te spreken over de plichten, die de tijdsomstandigheden den Katholieken opleggen. Wij zijn nl. overtuigd, dat niets meer ten zegen strekt voor het algemeen welzijn der volken dan juist de getrouwe vervulling der plichten. Alles, ook de gewichtigste en heiligste zaken, schijnen tegenwoordig tot vraagstukken gemaakt te worden, en zeer licht kan men op het een of ander punt in dwaling of twijfel vervallen. Onze taak is het, Eerwaardige Broeders, daar te leeren en te vermanen, zooals met het oog op de tijdsomstandigheden noodig is, opdat allen den weg der waarheid vinden.

Het is aan geen twijfel onderhevig, dat de belijders van het Katholieke geloof talrijker en gewichter plichten met betrekking tot het praktische leven te vervullen hebben dan degenen, die het groote goed van dit geloof in het geheel niet of slechts voor een deel bezitten. Daar Jezus Christus, de Bron van ons heil, den Apostelen beval, het Evangelie te verkondigen aan alle schepselen, heeft Hij ook allen menschen den plicht opgelegd, datgene, wat geleerd werd, aan te nemen en te gelooven, en juist aan het nakomen van deze verplichting zou het bekomen der eeuwige zaligheid verbonden zijn. „Wie gelooft en gedoopt is, zal zalig worden: wie echter niet gelooft zal veroordeeld worden."(1) Nu evenwel is eenieder, die het Christelijke geloof, gelijk zijn plicht is, heeft aangenomen, hierdoorzonder meer ook kind en onderdaan der Kerk en medelid van de heerlijkste en heiligste maatschappij, die er bestaat, en welke door den Roomschen Paus als plaatsvervanger van het onzichtbaar Hoofd, Jezus Christus, moet geleid en bestuurd worden. Wanneer wij nu reeds de gemeenschap, in welke wij geboren en opgevoed worden, van nature bijzonder genegen moeten zijn, zoo zelfs, dat ieder rechtschapen burger niet alleen bereid moet zijn, zijn Vaderland te verdedigen, maar zelfs in geval van nood met vreugde den dood voor dat Vaderland te ondergaan; hoeveel te meer moeten de Christenen dan niet aan de Kerk in liefde en trouw gehecht zijn! De Kerk toch is de heilige stad van den levenden God, Gods dochter op aarde, welke, terwijl zij op aarde toeft, ook van haren kant de menschen voor God opvoedt, en ten hemel en ter zaligheid heenleidt. Wanneer wij dus ons aardsche Vaderland moeten liefhebben, dat ons een sterfelijk leven heeft verleend, dan zijn wij klaarblijkelijk veel inniger liefde verschuldigd aan de Kerk, aan welke wij het leven danken, dat geen einde zal hebben, want het is voorwaar billijk, dat wij de voorkeur geven aan de hoogere geestelijke goederen boven de goederen des lichaams, en dat ons onze plichten jegens God meer ter harte gaan dan die jegens menschen. — Overigens mogen wij ook niet ontkennen, dat die bovennatuurlijke liefde tot de Kerk en de natuurlijke liefde tot het Vaderland in den grond tweelingzusters zijn, en beide een en denzelfden Vader hebben, namelijk God zelven. Een tegenstelling tusschen beiden is dus ook uiteraard onmogelijk. Wij mogen en moeten dus eenerzijds ons zelven lief hebben, onzen medemenschen weldoen, het Vaderland, waarin wij geboren zijn, en de Overheid liefhebben; evenwel mogen wij daarbij niet vergeten, de Kerk lief te hebben, als zijnde onze moeder, en God zelven te beminnen met de innigste liefde, waartoe wij in staat zijn.—Dat is de natuurlijke ordening van onze plichten. Het gebeurt echter niet zelden, hetzij door den druk der tijden, hetzij door kwaadwilligheid der menschen, dat deze ordening verstoord wordt. Het komt namelijk voor, dat de plichten, welke de burgers hebben tegenover den Staat, in tegenspraak schijnen te staan met de plichten, welke hun de Christelijke godsdienst oplegt.

Dat komt daarvandaan, dat degenen, die aan het hoofd der Staten staan, ofwel het heilig gezag der Kerk niet achten òf het aan hunne doeleinden trachten dienstbaar te maken. Vandaar de tweespalt. Hier is ook voor moedige mannendeugd beproeving. En wanneer zij beiden het tegenovergestelde bevelen kan aan beiden niet gehoordzaamd worden, want „Niemand kan twee heeren dienen" (1); en terwijl hij den eenen gehoorzaamt, moet hij jegens den anderen nalatig zijn. Welken van de beide heeren moeten wij bij de tegenstrijdigheid der bevelen gehoorzamen? Dat kan niet twijfelachtig zijn. Het is voorzeker ongeoorloofd, ter liefde van de menschen den plichten jegens God ontrouw te worden: zonde is het, de wetten van Christus te overtreden, om eene aardsche overheid te gehoorzamen, of de rechten der Kerk op te offeren, ten einde niet den schijn te hebben een wereldlijke wet te verachten. „Men moet Gode meer gehoorzamen dan den menschen." (2) In zulk een geval moest eenieder steeds en zonder aarzelen hetzelfde antwoord geven, dat Petrus en de overige apostelen tot de overheid richtten, welke eene ongeoorloofde zaak van hen vorderde. Zeer zeker mag noch in den oorlog noch in vredestijd een aan zijne overtuiging getrouw Christen zich in vaderlandsliefde laten overtreffen, doch desniettemin moet hij bereid zijn, liever alles, liever den dood te ondergaan, dan de heilige zaak van God en van Zijne Kerk te verraden.

Diegenen echter, welke zulk eene opvatting betreffende de plichten niet willen goedkeuren of zelfs alle trouwe Katholieken, die daarnaar handelen, als oproerlingen brandmerken, weten niet, wat eigenlijk de wetten zijn, waarover zij spreken, en wat er van rechtswege toe vereischt wordt, opdat zulke bepalingen werkelijk op wetskracht mogen aanspraak maken. Wat Wij hier aanhalen, is u bekend, en reeds meermalen hebben Wij erover gesproken. Een wet is toch klaarblijkelijk niets anders dan eenezoodanige verordening, welke het regelmatige gezag, in overeenstemming met de grondbeginselen van het verstand, ten algemeenen nutte heeft uitgevaardigd. Nu echter is slechts dat gezag rechtmatig, dat van God stamt, den eersten en hoogsten Heerscher, die alleen den eenen mensch over eenen anderen mensch macht geven kan: ook kan er klaarblijkelijk geen spraak zijn van inachtneming der door het verstand aangegeven grondbeginselen, waar men met de waarheid en de goddelijke wet in botsing komt; eindelijk kan, wat met het hoogste en onveranderlijke Goed in strijd is en de menschen vervreemdt van de liefde Gods, waarlijk niemand in werkelijkheid heilzaam zijn.

Wel zijn dus ook de macht en het aanzien van de aardsche overheid voor den Christen eerbiedwaardig; wel ziet hij in hen, zelfs wanneer de dragers van die macht en dat aanzien minder waardig zouden zijn, een zekere afstraling van de goddelijke macht en majesteit; wel is het juist zijn streven, de wetten te eeren en na te komen, niet alleen uit vrees voor straf, doch ter wille van het geweten, „want niet den geest der vreeze heeft God in ons hart gelegd (3)"; doch, wanneer de staatswetten klaarblijkelijk afwijken van de goddelijke wetten, wanneer zij

---

(1) Marc. XVI, 16.

(1) Matth. VI: 24.
(2) Hand. V. 29.
(3) Thimoth. I: 7.

met de wetten van den Christelijken godsdienst en de Kerk in tegenspraak komen, wanneer zij het gezag van Jezus Christus zelven in Zijnen oppersten Plaatsvervanger en Hoogepriester krenken, dan is het onrecht haar te gehoorzamen, plicht haar te weerstaan, en dat niet alleen in het belang der Kerk, maar ook in het belang van den Staat zelven, ten wiens verderve alles strekken moet, wat geschiedt ten nadeele van den godsdienst.

Hieruit blijkt evenwel ook van den anderen kant, hoe onbillijk het is, diegenen, welke zulke opvattingen voorstaan, van ongehoorzaamheid te betichten, want het is duidelijk: niet de plichtmatige onderdanigheid jegens de overheid en de wetten weigeren zij, doch slechts in die zaken zijn zij hun niet gehoorzaam, waarin de overheid en de wetten geen gezag hebben, wijl zij zonder bevoegdheid van de zijde van God en tegen den wil van God gekant en derhalve noch recht noch wet zijn. Dat is, Eerwaardige Broeders, gelijk gij weet, ook de leer van den H. Apostel Paulus. In zijnen brief aan Titus 1) vermaant hij de Christenen, „den vorsten en gezaghebbers onderdanig te zijn en hunne geboden op te volgen;" terwijl hij er echter bijvoegt: „tot ieder goed werk moeten zij bereid zijn", geeft hij te verstaan, dat, wanneer de wetten der menschen iets behelzen, dat tegen de wet van God is, het recht en plicht is haar niet te gehoorzamen. Ook de vorst der Apostelen heeft dengenen, die zijne vrijheid van het Evangelie te verkondigen wilden verkorten, vrijmoedig geantwoord: „Oordeelt zelf, of het recht is voor God, u meer te gehoorzamen dan God; wij kunnen toch onmogelijk verzwijgen, wat wij gezien en gehoord hebben." 2)

Ons aardsche en ons hemelsch vaderland moeten wij dus beminnen, meer echter dan het aardsche ons hemelsch vaderland; den wetten der menschen moeten wij gehoorzamen, nooit echter mogen wij daarbij den rechten Gods eenigermate te kort doen. Dat is der Christenen heilige plicht, uit welken alle andere afstammen. Onze Goddelijke Verlosser zelf heeft van Zich gezegd: „Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik op de wereld gekomen, opdat ik getuigenis geve van de waarheid" 3): en verder: „Ik ben gekomen, om vuur op de aarde te brengen, en wat wil Ik anders, dan dat het brande?" 4) De erkenning dezer waarheid is het heerlijkste sieraad des menschelijken geestes, en het blijmoedig aanvaarden van dit gebod het hoogste goed van den menschelijken wil. En daarin juist ligt ook het ware leven en de echte vrijheid des Christens. De bescherming van deze waarheid en van dit heerlijke goed nu is door Jesus Christus voor altijd aan Zijne Kerk toevertrouwd, en met moederlijke, allerteederste liefde vervult de Kerk hare opdracht.

En desniettemin: op welk eene wijze en hoe verwoed wordt thans tegen de Kerk gestreden! De menschelijke wetenschap heeft in onze dagen veel, wat tot dusverre in het duister lag, ontdekt, en velerlei, wat ons voor dit leven nuttig kan zijn, uitgevonden. Daarop hebben de menschen in hunnen waan gemeend, eene hoogere macht en daarmede ook de Goddelijke wetten niet meer noodig te hebben. De heerschappij, die alleen aan God toekomt, hebben zij derhalve gemeend zich te mogen aanmatigen; zij hebben geloofd, in zichzelven en in hunne natuur alleen het beginsel en den regel van iedere waarheid te vinden; zij hebben getracht, al hunne godsdienstige plichten van de natuur alleen af te leiden en tot de natuur alleen terug te brengen. Zij erkennen daarom geene bovennatuurlijke goddelijke openbaring; zij willen niets weten van gehoorzaamheid aan eene Christelijke zedenwet en aan de Kerk ontzeggen zij haar wetgevend gezag en hare rechten; ja in de inrichting der Staten is volgens hen voor de Kerk geene plaats. In

(1) Tit. III. 1.
(2) Hand. IV: 19—20.
(3) Joann. XVIII: 37.
(4) Luc. XII: 49

deze hunne gezindheid wenden zij alle moeite aan, om zich de leiding van het openbare leven toe te eigenen en zich openbare ambten te verwerven, dewijl zij overtuigd zijn, dat het hun op deze wijze eerder zal gelukken, de wetten, opvattingen en zeden der volkeren naar hunne gezindheid te veranderen. Openlijk of in het geheim tasten zij dus ook in vele streken den Katholieken godsdienst aan, en terwijl zij allen dwalingen, ook den verderfelijksten, alle mogelijke vrijheid toestaan, slaan zij zeer dikwijls de belijdenis des Christelijken geloofs in banden en boeien.

Bij dezen treurigen staat van zaken moeten alle Christenen vóór alles erop bedacht zijn en ervoor zorg dragen, dat zij het heilig geloof met angstvallige zorgvuldigheid in hunne eigen harten bewaren, en dat zij steeds bijzonderlijk tegen de drogredenen eener valsche wetenschap op hunne hoede zijn. Als van hoogst bijzonder nut en op buitengewone wijze in overeenstemming met de tijdsomstandigheden, schijnt het Ons toe, hier allen, naar mate der hun door God verleende talenten, eene vlijtige studie van de waarheden des geloofs en van alles, wat daarmede op eenigerlei wijze samenhangt ten dringendste aan te bevelen. En daar het geloof in onze harten niet alleen altijd bloeien maar ook voortdurend groeien moet, herinneren Wij er aan, dat wij niet mogen ophouden met den Apostel deelmoedig en met aandrang tot den Heer te bidden: „Vermeerder in ons het geloof!" 1)

In verband hiermede nu zijn er plichten, die allen Christenen altijd na aan het harte moeten liggen, maar ook zoodanige, welke ons in onze dagen bijzonderlijk verplichten. Al is het nl. altijd de zaak der Kerk geweest, Gods eer te zoeken en het heil der menschen te bevorderen en daarom de waarheid te verkondigen en alle dwaling uit de harten te verwijderen, zoo is zulks toch geheel bijzonderlijk het geval in onze dagen, nu valsche en verdwaalde meeningen van allerlei aard zooveel verspreiding gevonden hebben. Voorzeker is de verdediging des geloofs in de eerste plaats de zaak van hen, die God tot de oversten Zijner Kerk heeft aangewezen, maar ook: „Ieder Christen is verplicht het geloof te belijden, er anderen in te onderrichten en te versterken en de aanvallen der ongeloovigen af te weren." 2) Voor den vijand te wijken, of te zwijgen, terwijl rondom een zoo luid geschreeuw tegen de waarheid weerklinkt, zulks is lafhartigheid, of wel de houding van hen, die aan de waarheid twijfelen. Maar wat het ook moge zijn, het is laakbaar, beleedigend jegens God, verderfelijk voor het zielenheil der individuën en der gemeenschap, nuttig alleen voor de vijanden des geloofs, wier moed en koenheid door zulk een gedrag versterkt en vermeerderd worden. Overigens valt het gewoonlijk gemakkelijk, de valsche beschuldigingen tegen de Kerk en alle vooroordeelen tegen haar te wederleggen; met eenigen arbeid gelukt het altijd. Daarom is de nalatigheid, van welke Wij spreken, des te onverantwoordelijker. En is het voorts niet de plicht van eenieder, vrijmoedig ook uiterlijk te belijden, wat hij als Christen erkent en gelooft? Dikwijls is deze vrijmoedigheid alleen reeds voldoende, om den overmoed der vijanden te breken. Ook is ten slotte de Christen immers voor den strijd geboren; hoe heeter de strijd, des te zekerder, met Gods hulp, de overwinning. „Vertrouwt: Ik heb de wereld overwonnen." (3) Voorzeker is het waar, dat Hij, die de Kerk heeft gegrondvest en behoudt, Jesus Christus, de hulp der menschen niet noodig heeft, om haar ter overwinning te voeren; evenwel heeft Hij gewild, dat wij, om de vruchten van het heil, dat Hij ons gebracht heeft, te verwerven, ook onzerzijds in persoonlijke verdienste moeten medewerken. En dat is niet omdat Hem de macht zou ontbreken, maar het is een bewijs Zijner oneindige goedheid.

(1) Luc. XVIII: 5.
(2) Thom. 2. 2 qu. II, ad. 2.
(3) Joann. XVI: 33.

Deze plicht vordert in de eerste plaats van ons, dat wij het Katholieke geloof openlijk en vrijmoedig belijden en naar ons vermogen er voor zorgen, dat ook anderen het leeren kennen. Het is bekend, dat er geen grooter vijand voor de waarheid van het Christelijk geloof bestaat dan de onbekendheid ermede. Meestal is het voldoende, dat het verkondigd en goed begrepen wordt, om te zegevieren, en iedere oprechte en onbevooroordeelde geest ziet zich dan genoodzaakt het Christelijke geloof aan te hangen. Wel is het geloof zelf eene bijzondere gave van Gods genade en goedheid, maar de waarheden, waarop het betrekking heeft, worden volgens de gewone orde der dingen toch daardoor slechts bekend, dat zij verkondigd worden. „Hoe zullen zij dengene gelooven, dien zij niet gehoord hebben? Of hoe zullen zij hooren, wanneer er niemand is, die verkondigt?.... Het geloof alzoo komt door het hooren, het hooren echter door het woord Gods." 1) Daar alzoo het geloof volstrekt noodzakelijk is ter zaligheid, is het ook noodzakelijk, dat het woord Gods verkondigd worde. De zorg, om te prediken en te leeren, behoort voorzeker krachtens goddelijk recht aan de leeraren der Kerk, aan de bisschoppen „die de H. Geest heeft aangesteld, om de Kerk Gods te besturen" 2); zij behoort voornamelijk den Paus van Rome, als Stedehouder van Christus, opperste machthebber in Christus' Kerk en leeraar van hetgeen wij te gelooven en te doen hebben. Intusschen meene niemand, dat de gewone geloovigen en op de eerste plaats die, welke God met bijzondere geestesgaven gezegend heeft, niet verplicht zijn, hunne talenten en hunnen ijver voor het heil der zielen in dit opzicht werkzaam te doen zijn en, wanneer het noodzakelijk is, zonder zich het eigenlijk leeraarsambt aan te matigen, toch de weerklank te worden van hetgeen zij zelve gehoord hebben en het anderen mede te deelen. Deze werkzaamheid en ijver der gewone Christenen voor de verkondiging des geloofs scheen ook den Vaderen van het Vaticaansch Concilie niet alleen nuttig en wenschelijk, maar zelfs noodzakelijk. „Wij vermanen alle Christenen," zoo zeggen zij, „en bijzonderlijk die, welke eenigen voorrang innemen of als voorlichters werkzaam zijn, ja wij bezweren hen om der wille van Christus' liefde en bevelen hun krachtens het gezag van denzelfden Heer en Verlosser, dat zij ernaar streven en alle moeite daarvoor aanwenden, elke dwaling verre te houden van de H. Kerk en het reine licht des geloofs te verspreiden." 3) Ook mogen wij hierbij niet vergeten, dan allen in staat zijn, — voor alles door het eigen voorbeeld van een naar het geloof ingericht leven en door de eigen belijdenis van dat geloof — om de Katholieke leer te verspreiden. Alzoo staat onder de plichten, die wij jegens God en de Kerk te vervullen hebben, deze bovenaan: dat wij allen naar kracht en bekwaamheid ons beijveren, om de Christelijke waarheid te verspreiden en tegen de vijandige dwalingen te verdedigen.

Willen wij echter voldoen aan deze onze plichten, zoo mogen wij niet verdeeld en van elkander gescheiden ons in den strijd begeven. Jesus Christus heeft immers geleerd, dat de tegenstand en vijandelijkheid, die Hij zelf had ondervonden, ook het door Hem gegrondveste werk, de Kerk, ten deel zouden vallen; en zelfs in die mate, dat velen van het door Hem verworven heil zouden worden verwijderd. Daarom wilde Hij ook niet, dat slechts enkelen Zijne leer zouden aanhangen, maar Hij wilde hen vereenigen, tot één lichaam vormen, „en dit is de Kerk" 4), welker hoofd Hij zelf is. Zoo doorstroomt dan het leven van Christus het geheele wezen van dit lichaam, het doet de ledematen leven en voedt ze, het verbindt deze onderling en stelt ze in staat, tot hunne bestemming te komen, hoewel zij op zichzelve verschillende verrichtingen hebben 1). De Kerk van Christus is alzoo eene in zichzelve volkomen maatschappij en daarenboven verhevener dan elk andere maatschappij. Haar Goddelijke Stichter zelf heeft het gewild, dat zij optrede voor het heil der menschen, in haren ganschen omvang en „als eene legermacht in slagorde" 2). Deze wetgeving en inrichting der Christelijke Kerk is onveranderlijk; ook mag niemand in haar boezem naar eigen goeddunken leven en naar zijne meening zich de wijze van strijd stellen; want wie niet met de Kerk en Jesus Christus vergadert, die verstrooit, en wie niet met Hem strijdt, treedt werkelijk op tegen God zelf, en tegen Zijne Kerk.

(1) Rom. X. 14, 17.
(2) Hand. XX: 28.
(3) Const. *Dei filius*.
(4) Coloss. I: 24.

Tot deze overeenstemming der gemoederen en de eenheid in het handelen, welke door de vijanden van den Katholieken godsdienst niet zonder reden gevreesd wordt, is voor alles gelijkheid der meeningen noodzakelijk. Hiertoe vermaant de H. Apostel Paulus de Corinthiërs zeer dringend en met nadruk, als hij schrijft: "Broeders, ik vermaan u in den naam van onzen Heer Jezus Christus, dat gij allen een en dezelfde taal voert en onder u geene splitsing zij, maar dat gij integendeel volkomen in dezelfde meening zijt" (3). De wijsheid dezer aansporing is gemakkelijk te bevatten. De handelingen hebben nl. haar oorsprong in den geest; daarom kan geene overeenstemming in den wil en geene eenheid van handelen bestaan, wanneer de geesten verschillenden meeningen zijn toegedaan. Zij, die alleen het verstand volgen, kunnen slechts hoogst bezwaarlijk dezelfde opvattingen hebben — indien het nog ooit mogelijk is — want het erkennen der dingen is zeer moeielijk. De geest daartegen, van nature zwak, wordt door de verscheidenheid der meeningen en door uitwendige invloeden niet zelden misleid; daarbij komen de hartstochten, die het vermogen, om de waarheid te erkennen, dikwijls wegnemen of ten minste verzwakken. Hierdoor komt het, dat in het beheer der Staten dikwijls getracht wordt, diegenen door geweld vereenigd te houden, die in hunne opvattingen niet overeenstemmen. Anders is het bij de Christenen. Dezen ontvangen hun geloof van de Kerk, en zij zijn zeker, dat zij onder haar gezag en leiding de waarheid bezitten. Evenals er dus slechts ééne Kerk is, dewijl er slechts één Christus is, zoo is er op de gansche wereld en mag er slechts zijn ééne leer voor alle Christenen. "Eén Heer, één geloof" (4 "Daar zij denzelfden geest des geloofs hebben," (5) bezitten zij vóór alles dat, waaruit voor allen overeenstemming in wil en handelwijze volgt.

Ondertusschen moet de overeenstemming, gelijk de Apostel Paulus vermaant, eene volkomene zijn. Het Christelijk geloof steunt niet op menschelijk, maar op Goddelijk gezag. Wat God ons openbaart, " houden wij voor waar, niet wijl wij met het licht van ons verstand de innerlijke waarheid der dingen kennen, doch wijl God zelf, die niet bedriegt, noch kan bedrogen worden, tot ons spreekt." (6) Daaruit volgt, dat wij iedere waarheid op zich zelf, waarvan vaststaat, dat zij door God geopenbaard is, hetzelfde geloof moeten schenken. Zoo wij een dier waarheden niet gelooven, is het zooveel alsof wij ze allen verwerpen. Diegenen alzoo, die loochenen, dat God tot de menschen heeft gesproken, ondermijnen evenzeer de grondslagen des geloofs als zij, die aan Zijne oneindige waarheid en wijsheid twijfelen. Welke waarheid echter door God geopenbaard zijn, heeft de Kerk te bepalen, aan welke God de bewaring en verklaring Zijner

(1) "Want gelijk wij aan een lichaam vele ledematen hebben, echter alle ledematen niet dezelfde verrichting, zoo zijn wij, die velen zijn een lichaam in Christus; de enkelen echter onderling ledematen." Rom. XII: 4—5.
(2) Cantic. VI: 6.
(3) 1 Cor. I: 10.
(4) Ephes. IV: 5.
(5) 2 Cor. IV: 13.
(6) Vat. Concilie. — Const. *Dei filius*, cap. 3.

openbaringen overdroeg. De opperste leeraar in de Kerk nu is de Roomsche Paus. De overeenstemming der gemoederen verlangt volkomen overeenstemming in hetzelfde geloof, maar ook volkomene onderwerping van den wil aan de Kerk en den Roomschen Paus, evenals aan God. Nu is evenwel, gelijk het geloof zelf, deze door het geloof gevorderde onderwerping van den wil slechts dan volkomene en ware gehoorzaamheid, wanneer zij onverdeeld is; en juist in deze onverdeeldheid des geloofs en der gehoorzaamheid, welke alles doet gelooven en nakomen wat God geopenbaard en verorderd heeft, is men gewoon het karakteristieke kenmerk te zien, dat Katholieken en niet-Katholieken van elkander onderscheidt. Zeer schoon wordt deze waarheid door den H. Thomas van Aquine met de volgende woorden verklaard : “ Het vormelijk voorwerp van het geloof is de opperste waarheid, in zoover deze zich openbaart in de H. Schrift en in de uit deze opperste waarheid zelve voortvloeiende leer der Kerk. Niemand, die niet bouwt op de leer der Kerk als op een onfeilbaren en goddelijken grond, kan van zich zelven zeggen, dat hij het goed des geloofs bezit : hij erkent waarheden welke tot het geloof behooren anders dan door het geloof.... Wie namelijk de leer der Kerk als onfeilbare regel en richtsnoer van zijn geloof erkent, neemt alles aan, wat de Kerk leert, want wanneer hij uit de leer der Kerk naar goedvinden kiezen wilde, om het eene te gelooven en het andere niet, dan zou hij klaarblijkelijk de leer der Kerk als onfeilbare geloofsregel verlaten om zijn eigen wil te volgen [1]. De geheele Kerk heeft slechts één geloof naar het woord des Apostels : (I Corinth. 1). “ Voert allen dezelfde taal, en dat tusschen u geen verdeeldheid zij.” Deze eenheid ware onmogelijk, wanneer opgeworpen geloofsvragen niet beslist werden door den Bestuurder der geheele Kerk, wiens beslissing door de geheele Kerk moet worden aangenomen. Daarom heeft alleen de Paus de macht, een nieuwe geloofsbelijdenis vast te stellen, gelijk ook al datgene, wat de geheele Kerk betreft. [2]

Wil men nu de grenzen der onderwerping afbakenen, dan geloove niemand, dat men den herders der Kerk, bijzonderlijk den Roomschen Paus, slechts in die zaken moet gehoorzamen, waarmede de rede moet instemmen, en wier hardnekkige verwerping dwaalleer is. Ja het is ook nog niet voldoende, die leeringen oprecht en vast te gelooven, welke weliswaar nog niet vastgesteld zijn door een plechtige leerbeslissing, maar toch door het algemeen leerambt in de Kerk als door God geopenbaard worden voorgesteld te gelooven, — van welke het Vaticaansche Concilie zegt, dat zij “ in goddelijk en Katholiek geloof” moeten worden vastgehouden. Het is buitendien de plicht der Christenen, dat zij zich in het algemeen door bisschoppen en bijzonderlijk door den Roomschen Paus laten leiden. Hoe natuurlijk dat is, blijkt duidelijk, want wat in goddelijke openbaring vervat is, heeft deels betrekking op God, deels op de menschen, deels op de dingen, welke tot het eeuwig heil der menschen noodwendig zijn. Nu worden naar goddelijk recht door de Kerk zoowel in verband met datgene, wat wij te gelooven hebben, alsook in verband met datgene, wat wij moeten doen, voorschriften uitgevaardigd, en wel voor de geheele Kerk door den Roomschen Paus. Daarom moet de Paus de macht hebben daarover te oordeelen, wat de goddelijke openbaring behelst, welke leeringen met haar overeenstemmen, en welke van haar afwijken ; evenzoo moet hij kunnen toonen, wat geoorloofd is en wat niet, wat wij doen en wat wij laten moeten, om de eeuwige zaligheid te erlangen, anders kan hij den menschen noch een veilig verklaarder van het Woord Gods, noch een vertrouwbaar gids door het leven zijn.

(1) 2, 2. Q. 5, a. 3.
(2) 2.3 Q. I, art. 13.

Wij moeten nog dieper doordringen in het innerlijk samenstel der Kerk. Zij is inderdaad geen vluchtige tusschen Christenen gevormde vereeniging, maar eene op Goddelijke wijze gevormde maatschappij, welke op bewonderenswaardige wijze is ingericht en tot rechtstreeksch en naaste doelwit heeft, de zielen in het bezit te stellen van den vrede en de heiligheid. En daar zij alleen van van Gods genade de middelen heeft ontvangen, om een zoodanig doel te verwezenlijken, heeft Zij hare vaste wetten, hare eigene voorrechten en eene vastgestelde en met hare natuur overeenkomstige wijze, om de Christen volkeren te besturen. — De uitoefening van dit bestuur evenwel is moeielijk en geeft tot talrijke botsingen aanleiding. Want de Kerk bestuurt de over alle deelen der wereld verspreide volkeren, welke in rassen en zeden verschillen, en die, ieder levend onder de wetten van zijn land, tegelijk aan de burgerlijke en de geestelijke macht gehoorzaamheid verschuldigd zijn. Deze plichten rusten op dezelfde personen. Wij zeiden reeds, dat er tusschen die plichten tegenspraak noch verwarring bestaat ; want de eenen hebben betrekking op den bloei van het aardsche Vaderland, en de anderen slaan op het algemeen welzijn der Kerk : allen hebben ten doel, de menschen ter volmaaktheid te geleiden.

Bij de juiste afbakening der rechten en plichten is het klaarblijkelijk, dat de hoofden van den Staat vrij zijn in de uitoefening van hunne macht om te besturen ; en de Kerk heeft niet slechts geen afkeer van de vrijheid, maar Zij ondersteunt die met al hare macht, wijl zij het beoefenen der godsvrucht voorschrijft, welke de rechtvaardigheid tegenover den Vorst predikt. De geestelijke macht evenwel heeft een veel edeler doel, wijl zij „het koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid (1)” verdedigend, de menschen bestuurt en naar dat doel al de hulpmiddelen harer bediening gericht houdt. Men zou de onschendbaarheid des geloofs aanranden, zoo men in twijfel trok, dat de Kerk alleen, met volstrekte uitsluiting van het burgerlijk gezag, met eene dergelijke macht om de zielen te besturen, bekleed is. Inderdaad, niet aan den Keizer, maar aan Petrus heeft Jesus Christus de sleutelen van het koninkrijk des Hemels overhandigd.—Uit deze leer over de betrekkingen tusschen de staatsregeling en den godsdienst vloeien belangrijke gevolgen voort, waarvan Wij hier willen spreken.

Er bestaat een werkelijk verschil tusschen de politieke gouvernementen, welken vorm zij mogen hebben, en het bestuur der Christelijke maatschappij. Zoo de Christelijke maatschappij eenige overeenkomst heeft met de andere politieke maatschappijen, is zij volstrekt van deze onderscheiden door haren oorsprong, haar grondbeginsel, haar wezen. — De Kerk heeft dus het recht, te bestaan en zich in stand te houden door instellingen en wetten, welke met hare natuur overeenstemmen. Daar zij bovendien niet alleen een volmaakte maatschappij in zichzelve is, maar eene maatschappij, boven elke menschelijke maatschappij verheven, weigert zij beslist van rechts wege en uit plicht, zich dienstbaar te maken aan de partijen en zich te plooien naar de veranderlijke eischen der politiek. Tengevolge van hetzelfde grondbeginsel, als handhaafster van haar recht, en vol eerbied voor het recht van anderen, acht Zij het zich ten plicht, onverschillig te blijven, wat betreft de verschillende regeeringsvormen en de burgerlijke inrichtingen der Christelijke Staten, en onder de verschillende regeeringsstelsels keurt zij al diegene goed, welke den godsdienst en de Christelijke tucht der zeden eerbiedigen. Zoodanig is de regel, waarmede ieder Katholiek zijne gevoelens en zijne daden moet doen overeenstemmen.

(1) Matt. VI: 33.

Het valt niet te betwijfelen, dat in de sfeer der politiek oorzaak tot wettige geschillen kan voorhanden zijn, en dat, met alle voorbehoud voor de rechten der rechtvaardigheid en der waarheid, men trachten kan, de denkbeelden ingang te doen vinden, van welke men meent dat zij op doeltreffender wijze dan de andere aan het algemeen welzijn zullen bevorderlijk zijn. Maar de Kerk in die partijstrijden te willen betrekken, en te beweren, zich van haren steun te bedienen, om gemakkelijker over zijne tegenstanders te zegevieren, is een onbehoorlijk misbruik maken van den godsdienst. Integendeel moeten alle partijen zich verstaan, om den godsdienst met denzelfden eerbied te omringen en haar tegen elken aanslag te vrijwaren. Daarenboven moet men in de politiek, die onafscheidelijk is van de wetten der zedenleer en van de godsdienstplichten, er altijd vóór alles op bedacht zijn, om den belangen van het Katholicisme zoo werkdadig mogelijk te dienen. Zoodra men ze bedreigd ziet, moet tusschen Katholieken elke oneenigheid ophouden, opdat zij, een van zin en daad, den godsdienst ter hulp snellen, die het algemeene en hoogste goed is, waarvan al het overige ondergeschikt moet zijn. Wij achten het noodzakelijk, nog meer op dit punt uit te weiden.

Zonder twijfel hebben de Kerk en de politieke maatschappij elk haar eigen souvereiniteit ; bijgevolg is in de belangen, welke tot hare bevoegdheid behooren, geen van beiden gehouden de andere te gehoorzamen in de grenzen, waarbinnen elk harer door haar wezen is besloten. Daaruit volgt echter niet, dat zij natuurlijkerwijze gescheiden en nog minder dat zij elkander vijandig zijn. De natuur inderdaad heeft den mensch niet alleen het physieke wezen gegeven : zij heeft hem tot een zedelijk wezen gemaakt. Daarom verwacht de mensch van de rust der openbare orde, het rechtstreeksch doel der burgerlijk maatschappij, het middel, om zich physiek te ontwikkelen, en vooral het middel om te arbeiden aan zijne zedelijke volmaaktheid, welke uitsluitend ligt opgesloten in de kennis en de beoefening der deugd. Hij wil terzelfdertijd, gelijk het zijn plicht is, in de Kerk de noodzakelijke hulpmiddelen vinden tot zijn godsdienstige volmaaktheid, welke bestaat in de kennis en de beoefening van den waren godsdienst : van dien godsdienst, welke koningin der deugden wordt genoemd, wijl hij alle deugden tot God brengende, ze allen voltooit en volmaakt.—Degenen, die grondwetten en wetten maken, moeten dus rekening houden met de zedelijke en godsdienstige natuur van den mensch en hem helpen, zich te volmaken, doch met orde en rechtschapenheid, niets voorschrijvend of verbiedend zonder acht te geven op het doel zoowel van de burgerlijke als van de geestelijke maatschappij. De Kerk kan dus niet onverschillig zijn voor de wetten, die de Staten regeeren, niet in zooverre de wetten tot de burgerlijke en politieke orde behooren, maar in zooverre zij buiten de sfeer dezer orde zouden treden en inbreuk maken op hare rechten. Dit is niet alles. De Kerk heeft nog van God den last gekregen, zich te kanten tegen de instellingen, welke den godsdienst zouden schaden, en aanhoudende pogingen te doen, om de wetten en instellingen der volkeren van de kracht des Evangelies te doordringen. En daar het lot der Staten voornamelijk afhangt van de beschikkingen dergenen, die aan het hoofd van de regeering staan, kan de Kerk noch hare bescherming, noch hare gunst verleenen aan mannen, van wie zij weet, dat zij haar vijandig zijn ; die openlijk weigeren hare rechten te eerbiedigen ; die pogen, het door de natuur zelve der dingen ingesteld verband tusschen de godsdienstige belangen en die der burgerlijke orde te verbreken. Integendeel is het haar plicht, diegenen te begunstigen, welke gezonde denkbeelden hebben over de betrekkingen tusschen de Kerk en den Staat en deze door overeenstemming aan het algemeen welzijn trachten dienstbaar te maken.— Deze voorschriften behelzen den regel, waarnaar elk Katholiek zijn openbaar leven moet richten. Ten slotte moet men overal, waar de Kerk het niet verbiedt, aan de openbare zaken deel te nemen, mannen steunen van erkende rechtschappenheid, die beloven de Katholieke zaak te zullen voorstaan, en het zou om geen enkele reden geoorloofd zijn, boven hen de voorkeur te geven aan mannen, die den godsdienst vijandig gezind zijn.

Daaruit ziet men wederom, hoe groot de verplichting is, om tusschen de Katholieken de eensgezindheid te bewaren, vooral in een tijd, waarin het Christendom zoo eendrachtig en behendig door zijne vijanden wordt bestreden. Al degenen, wien het te harte gaat, nauw met de Kerk vereenigd te zijn, „de zuil en den grondslag der waarheid ” (1), zullen gemakkelijk die meesters van „leugentaal, die de vrijheid beloven terwijl zij zelven de slaven zijn van het bederf” (2) vermijden. Veelmeer zullen zij, deelgenooten geworden van de heilige kracht, die in de Kerk is, door de wijsheid over de hinderlagen der tegenstanders en door den moed over dezer geweld zegevieren.—Het is hier niet de plaats, om te onderzoeken, of en in welke mate de onverschilligheid en de inwendige verdeeldheden der Katholieken den nieuwen staat van zaken hebben begunstigd. Maar verzekerd kan worden, dat de boozen minder stoutmoedig zouden zijn en niet zooveel verwoestingen opeengestapeld zouden hebben, indien het geloof, „dat werkt door de liefde” (3), over het algemeen krachtdadiger en levendiger in de zielen ware geweest, en indien er niet zulk een algemeene verslapping in de namens God door het Christendom ingestelde zedentucht bestond. Mogen ten minste de lessen van het verleden het goede resultaat hebben, van in de toekomst tot een wijzer gedrag aan te sporen !

Wat betreft degenen, die aan de openbare zaken deelnemen, zij moeten met de meeste zorg twee klippen vermijden : de valsche voorzichtigheid en de vermetelheid.— Er zijn er inderdaad, die denken, dat het niet goed is, de machtige, heerschende ongerechtigheid vastberaden te weerstaan, uit vrees zeggen zij, dat de strijd de boozen meer verwoed make. Zijn zulke lieden voor of tegen de Kerk ? Men kan het niet zeggen. Want van de eene zijde geven zij zich er voor uit, den Katholieken godsdienst te belijden ; maar terzelfder tijd zouden zij willen, dat de Kerk aan zekere theorieën, welke haar tegenstrijdig zijn, den vrijen loop liet. Zij zuchten over het verlies van het geloof en het bederf der zeden, maar zij bekommeren er zich niet om, voor zulke kwalen eenig geneesmiddel te brengen ; en zelfs is het niet zeldzaam, dat zij de hevigheid er van vermeerderen, hetzij uit een buitensporige toegeeflijkheid, hetzij uit een schandelijke geveinsdheid. Zij veroorloven niemand, hun gehechtheid aan den Apostolischen Stoel in twijfel te trekken, maar zij hebben altijd tot den Roomschen Paus eenig verwijt te richten. De voorzichtigheid dier lieden is wel dezulke, welke de apostel Paulus noemt „de wijsheid des vleesches en den dood der ziel,” wijl zij niet onderworpen is of zijn kan aan de wet Gods (4). Niets is minder geschikt om de kwalen te verminderen dan zulk eene voorzichtigheid. Inderdaad, het vastgesteld doel der vijanden — en velen onder hen vreezen niet, het openlijk te verklaren en zich er op te beroemen — is, den Katholieken godsdienst, den eenig waren, te onderdrukken. Om zulk een doel te verwezenlijken, laten zij niets onbeproefd. Want zij weten zeer wel, dat, hoe meer zij hun tegenstanders doen beven, zij des te gemakkelijker hunne snoode ondernemingen kunnen uitvoeren. Bijgevolg zijn degenen, die de „voorzichtigheid des vleesches” beminnen

(1) I Timoth. III : 15.
(2) II Ep. H. Petrus. II: 1, 19.
(3) Galath. V : 6.
(4) Sapientia carnis inimica est Deo: legi enim non est subjecta : nec enim potest. Rom. VIII 6, 7.

en doen alsof zij niet weten, dat ieder Christen een dapper soldaat moet zijn van Christus; degenen, die beweren de belooning der overwinnaars te verkrijgen, door te leven als lafaards en door geen deel te nemen aan het gevecht, — niet alleen ongeschikt, om den inval van het leger der boozen tegen te houden, maar zij steunen bovendien dezes voortgang.

Er zijn ook Christenen, en hun getal is niet gering, die, daartoe gebracht door misplaatsen ijver of — hetgeen nog erger ware — onder het voorwenden van gevoelens, die met hun gedrag in tegenspraak zijn, zich eene rol aanmatigen, welke hun niet toekomt. Zij zouden willen, dat de Kerk zich in haar gedrag naar hunne denkbeelden en wil schikte, en gaan daarin zoover, dat zij al hetgeen van hunne opvattingen afwijkt slechts noode verdragen en met tegenzin toegeven. Dezen verspillen hunne pogingen tevergeefs en zijn niet minder te laken dan zij, waarvan Wij hiervoor hebben gesproken. Eene dergelijke handelwijze is geene onderwerping aan het wettig gezag; zulks is, dit gezag vooruitloopen en het door eene wezenlijke overweldiging overdragen van de macht der geestelijke overheid op particulieren, tot groot nadeel van de door God zelven voor eeuwig in Zijne Kerk gevestigde orde, welke Hij door niemand ongestraft laat verkrachten.

Eere aan hen, die, uitgedaagd tot den strijd, in het krijt treden met de onwrikbare overtuiging, dat het geweld der ongerechtigheid eene grens zal hebben en eenmaal door de heiligheid van recht en godsdienst zal overwonnen worden. Zij toonen eene toewijding, de deugd der eerste Christenen waardig, door te strijden voor de verdediging van den godsdienst, vooral tegen het genootschap, dat in verregaande vermetelheid onophoudelijk het Christendom aanvalt en met zijne voortdurende vijandelijkheden den in zijne macht gevallen Opperpriester vervolgt. Dergelijke mannen dragen groote zorg voor de inachtneming van de regelen der gehoorzaamheid en ondernemen niets uit eigen beweging.

Deze onderworpenheid, gepaard aan moed en standvastigheid, is voor alle Christenen noodzakelijk, opdat „zij in niets te kort komen." 1) Daarom wenschen Wij vurig, dat in alle harten „de wijsheid van den H. Geest" (2) moge wonen, van welke de H. Paulus spreekt. Zij leert ons, bij al onze handelingen den juisten middenweg te volgen, opdat men niet lafhartig vertwijfele en ook niet in overmoed zijne verwachtingen te hoog stelle. Er bestaat verschil tusschen de wijsheid, die het openbare welzijn en de wijsheid, die het particuliere leven moet besturen. 3) De laatste regelt het leven van iederen mensch persoonlijk volgens verstandig overleg; de eerste moet gezocht worden bij de oversten, en vooral bij de vorsten, aan wie is opgelegd, anderen te regeeren. Vandaar bepaalt zich de wijsheid ten opzichte van het openbare leven van den gewonen Christen hiertoe, de bevelen der rechtmatig gestelde overheid trouw te gehoorzamen. Een zoodanige orde is des te meer noodig in de Kerk, naarmate de wijsheid van den Paus op meer zaken heeft acht te geven; immers, hem is opgedragen, niet alleen de Kerk te besturen, maar hij moet ook in het algemeen de handelingen van de afzonderlijke leden ervan zóódanig weten te leiden, dat zij mogen hopen, het eeuwig leven te erlangen. Hieruit volgt dan ook onmiddellijk, dat het de plicht is van alle Katholieken, niet slechts in hun gezindheid en hun handelingen eendrachtig te zijn, maar ook een bijzonderen eerbied te toonen voor de hooge wijsheid, welke de Kerk bij het ordenen en regelen van openbare zaken aan den dag legt. De leiding en het bestuur nu der kerkelijke aangelegenheden is op de eerste plaats de zaak van den Paus en na hem van de Bisschoppen. Immers, hoewel dezen niet de hoogste macht in het

(1) H. Jac. I: 4.
(2) Rom. VIII: 6.
(3) H. Thom. 2, 2. Q 47, a 12.

kerkelijk bestuur bezitten, bekleeden zij toch in de kerkelijke hierarchie een vorstelijken rang; zij besturen de hun toevertrouwde Kerken; zij zijn, zooals de H. Thomas zegt, „als de hoogste bouwmeesters van den geestelijken tempel." 1) De taak der overige geestelijken, is, hen met raad en daad bij te staan. Naar deze instellingen der Kerk, welke geen mensch kan veranderen, behoort eenieder zijne handelingen in te richten. Derhalve, gelijk de bisschoppen hunnerzijds bij de waarneming van hun ambt moeten verbonden zijn met den H. Stoel, zoo moeten ook alle overigen, geestelijken en leeken, steeds in nauwe verbinding met hunne bisschoppen handelen en arbeiden.

Zou een der bisschoppen, hetzij door zijn gedrag hetzij door de denkbeelden, die hij voorstaat, tot critiek aanleiding geven, zoo mag nog geen enkele leek zich aanmatigen, als rechter te zijnen opzichte op te treden, daar dit rechtersambt door O. H. J. C. is toevertrouwd aan den eenigen herder, dien Hij over Zijn schapen en lammeren heeft aangesteld. Niemand moge de wijze vermaning van Paus Gregorius den Groote vergeten, waar hij schrijft: „De ondergeschikten behooren eraan herinnerd te worden, dat zij, zelfs zoo zij in de handelingen van hun oversten iets zouden ontdekken wat blaam verdient, toch over dezen geen vermetel vonnis mogen vellen; immers, als zij, misschien niet zonder grond, zich gerechtigd achten een of ander af te keuren, zou lichtelijk uit zoodanige aanmatiging grooter kwaad kunnen geboren worden. Zij mogen wel bedenken, dat voorkomende gebreken en fouten van hun oversten hun geenszins het recht geven, zich tegen dezen te verzetten. En zelfs indien zij iets, dat hoogst verkeerd ware, bij dezen zouden opmerken, behooren zij dit zooveel mogelijk te verontschuldigen, en zouden zij nooit ofte nimmer den eerbied en gehoorzaamheid, door God zelven onder strafbedreigingen hun opgelegd, mogen weigeren. Zelfs als de handelingen der overheden werkelijk berisping verdienen, behooren de tongen der onderhoorigen zich te hoeden voor vermetel oordeelen."(2)

Evenwel zullen deze pogingen niets baten, wanneer het leven niet geregeld wordt overeenkomstig de Christelijke zedentucht. De H. Schrift zegt van het Joodsche volk: „Zoolang zij niet zondigden voor het aangezicht des Heeren, ging het hun wel, want hun God haat de ongerechtigheid.... Doch toen zij afgeweken waren van den weg, dien God hun had voorgeschreven te bewandelen, zijn zij door veel volken met oorlogen ten verderve gevoerd."(3) Het Joodsche volk nu was de voorafbeelding der Christenheid, en hetgeen met de Joden geschiedde, was vaak de profetische afspiegeling van toekomstige gebeurtenissen. Daarbij komt, dat God in Zijne goedertierenheid ons, Christenen, met veel grootere voorrechten en genaden dan den Joden heeft verrijkt, en dat derhalve de zonden der Christenen een veel zwaarder mate van ondankbaarheid in zich sluiten.

God verlaat nooit en op geenerlei wijze Zijne Kerk. Deze heeft derhalve van de boosheid der menschen niets te vreezen; doch diezelfde gerustheid voorwaar kan niet worden bezeten door die volken, welke van den weg der Christelijke deugd zijn afgeweken. Immers, „de zonde maakt de volken rampzalig."(4) Terwijl alle vroegere eeuwen de waarheid dezer uitspraak ondervonden hebben, hoe zou dan aan onze eeuw dezelfde ervaring gespaard blijven? Veel teekenen kondigen aan, dat de verdiende straffen niet lang meer zullen uitblijven; hetzelfde worden wij gewaar, als wij acht geven op den toestand der verschillende Staten, van welke wij verscheidene door binnenlandsche woelingen den val nabij zien gebracht, geen enkelen geheel buiten gevaar aanschouwen.

(1) Quodlib. I art. 14.
(2) Reg. Pastor P III. Cap. IV.
(3) Judith V: 21. 22.
(4) Spreuken XIV: 34.

Als toch de goddelooze partijen stoutmoedig op den ingeslagen weg voortgaan, als het haar gelukt door de schandelijke hulpmiddelen, bij nog schandelijker bedoelingen, waarvan zij zich tot dusver bediend hebben, haar macht en invloed te versterken, dan zal het inderdaad te duchten staan, dat zij alle Staten van de grondslagen, welke hun door de natuur gesteld zijn, zullen losscheuren. Geen menschelijke macht alleen kan dergelijke vreeselijke toekomst voorkomen, vooral niet thans, nu de groote van het Christelijk geloof afgevallen menigte daardoor de rechtvaardige straf ondergaat voor haar hoogmoed, terwijl zij in haar verblinding de waarheid zoekt, waar die niet te vinden is, den valschen schijn voor waarheid aanziet en zich verbeeldt, wijs te zijn, als zij „het kwade goed en het goede kwaad" noemt, en als zij „de duisternis in licht en het licht duisternis" doet verkeeren. (1) Daarom is het noodig, dat God ons Zijne hulp verleene en, Zijner barmhartigheid indachtig, Zich over de menschelijke maatschappij ontferme. Daarom ook hernieuwen Wij de u bij een andere gelegenheid gegeven vermaning, om met verdubbelden ijver en standvastigheid uwe nederige smeekingen tot den barmhartigen God te verheffen en terug te keeren tot de deugden, welke tot een Christelijken levenswandel behooren. Vóór alles echter zijn noodig de verlevendiging en aankweeking van de Christelijke liefde, die een uitmuntenden steun vormt van het Christelijk leven, en zonder welke in het geheel geen Christelijke deugden of in elk geval slechts zoodanige, welke onvruchtbaar blijven, mogelijk zijn. Daarom vermaant ook de H. Paulus de Colossensen, dat zij elke zonde zullen ontvlieden en zich den lof van velerlei deugden mogen waardig maken, en voegt hij hierbij: „Boven alles echter bewaart de liefde, die de band is der volmaaktheid."(2) In waarheid, een band der volmaaktheid is de Christelijke liefde, wijl zij degenen, welke zij omstrengelt, op het innigst met God zelven verbindt en hen ertoe brengt, hun geestelijk leven te putten uit God, het te leiden met God en het terug te brengen tot God. De liefde tot God moet echter met de liefde tot den naaste verbonden zijn, wijl alle menschen deelen in de oneindige liefde Gods en Zijn beeld in zich omdragen. „Dit gebod hebben wij van God ontvangen, dat ieder, die God bemint, ook zijnen broeder zal liefhebben."(3) „Wie zegt, dat hij God bemint, doch zijn broeder haat, is een leugenaar".[4] En dit gebod betreffende de liefde heeft de Goddelijke insteller zelf een *nieuw* gebod genoemd, niet omdat niet reeds vroeger eenige wet of zelfs de natuur als plicht had voorgeschreven, dat de menschen elkander onderling zouden beminnen, maar wijl deze Christelijke wijze van beminnen nieuw en te dien tijde geheel onbekend was. Want met de liefde, waarmede Jesus Christus bemind wordt door Zijn Vader, heeft Hij zelf ook de menschen bemind, en diezelfde liefde heeft Hij ook Zijnen leerlingen en navolgers ingestort, opdat zij met Hem één hart en één ziel zouden hebben, gelijk Hij één van natuur is met den Vader. Hoe diep van den aanvang af dit gebod geprent is geweest in de harten der Christenen, en hoe vele en hoe rijke vruchten van eensgezindheid, onderlinge welwillendheid, vroomheid, geduld en sterkte het heeft voortgebracht, is aan iedereen bekend. Waarom bevlijtigen wij ons niet, de voorbeelden van onze voorouders na te volgen Reeds de tijdsomstandigheden zelven behooren voor ons een krachtige spoorslag te zijn, om de Christelijke liefde te beoefenen. Terwijl de goddeloozen hunnerzijds den ouden haat der goddeloosheid tegen Jesus Christus opnieuw hebben aangestookt, behooren de Christenen vóór alles erop bedacht te zijn, de liefde tot Jesus Christus en de nauw met haar verbonden naastenliefde, die de oorsprong is van al wat er groots gevonden wordt, in hun harten te verdubbelen. Indien er dus eenige tweedracht onder ulieden besta, dat zij verdwijne! Dat ook de twisten ophouden, die de krachten der strijdenden verspillen zonder eenig voordeel voor den godsdienst. Dat de geesten zich vereenigen in het geloof, de harten in de liefde, opdat derwijze, zooals het behoort, het geheele leven doorgebracht worde in de beoefening der liefde jegens God en de menschen.

[1] Is. V: 20.
(2) Coloss. III: 14.
(3) 1 Ep. Joann. IV: 21.
(4) Ib. 20di.

Wij kunnen niet nalaten, hier bijzonderlijk de huisvaders aan te sporen, om volgens deze voorschriften het bestier hunner gezinnen en de opvoeding hunner kinderen te regelen. Het huisgezin is de wieg der burgelijke maatschappij en grootendeels wordt de lotbestemming der Staten in de omgeving van den huiselijken haard voorbereid. Daarom ook trachten degenen, welke het Christendom uit het staatsleven willen verdringen, bij den wortel te beginnen, en het huisgezin in zijne teederste deelen te bederven. Door niets laten zij zich bij dit streven terughouden; zelfs slaan zij geen acht erop, dat zij bovenal een groot onrecht begaan jegens de ouders zelven. Van natuurswege toch hebben de ouders het heilige recht, om de kinderen, die zij voortbrachten, op te voeden, met den plicht ervoor te zorgen, dat de geheele opvoeding en het geheele onderricht van hun kinderen in overeenstemming zijn met het einddoel, waartoe God hun kinderen heeft geschonken. De ouders derhalve moeten al hun krachten in het werk stellen en mogen niet rusten, vóór zij uit den weg hebben geruimd al wat op dit gebied hen in de uitoefening hunner rechten zou belemmeren, en vóór zij verkregen hebben, dat zij hun kinderen, gelijk hun plicht medebrengt, overeenkomstig de grondstellingen van den Christelijken godsdienst kunnen opvoeden. Bepaaldelijk en bovenal moeten zij op hun hoede zijn tegen scholen, in welke de zielen der kinderen gevaar loopen, het vergift der goddeloosheid in te zuigen. Als het de opvoeding en het onderwijs der jeugd betreft, mag geen arbeid te zwaar geacht, geen moeite ontzien worden. Met groote geldelijke opofferingen en prijzenswaardige standvastigheid hebben de Katholieken in verscheiden landen voor hun kinderen eigen scholen opgericht en daardoor de bewondering van allen gewekt. Overal waar gelijke omstandigheden het noodig maken, behoorde dit voorbeeld gevolgd te worden. Waar aan de jeugd de lessen van oprechte braafheid worden ingeprent, en waar zij te huis een school van Christelijke deugden vindt, dáár zijn ook de beste waarborgen voorhanden voor het welzijn der Staten.

Wij meenen thans den Katholieken onzer dagen de gedragslijn te hebben aangewezen, die zij volgen moeten, en de gevaren, die zij moeten vermijden. Er blijft alleen nog over, en dit zal uw voornaamste zorg zijn, Eerbiedwaardige Broeders, alles in het werk te stellen, wat mogelijk is, opdat deze Onze woorden en vermaningen overal doordringen, en opdat allen van het onschatbare gewicht en de beteekenis ervan overtuigd worden. De vervulling der plichten, van welke Wij gesproken hebben, is niet zwaar: immers, het juk van Jesus Christus is licht, en Zijn last is gemakkelijk. Zouden intusschen ergens of te eeniger tijde bijzondere moeielijkheden het opvolgen Onzer vermaningen in den weg staan, dan zult gij met uw gezag en door uw voorbeeld den aan uw herderlijke zorgen toevertrouwde geloovigen voorgaan, opdat dezen alle krachten mogen inspannen, en ieder van hen in den strijd overwinnaar mogè blijven. Gij moet in herinnering brengen, gelijk Wij-zelven dit ook reeds meermalen gedaan hebben, dat de meest prijzenswaardige goederen op het spel staan, waarvoor wij gaarne alle moeite en arbeid op ons moeten nemen. Hiervoor zullen wij recht hebben op het heerlijkste loon, waarmede het Christelijk leven kan bekroond worden. Overigens is het duidelijk, dat, wie niet

voor Christus strijdt, tegen Hem strijdt, terwijl Hijzelf verklaart: „ Wie Mij verloochent voor de menschen, dien zal Ik verloochenen voor Mijn Vader, die in den Hemel is." 1) Wat Ons betreft en u allen, nooit voorzeker, zoolang het leven Ons zal bewaard blijven, zullen Wij de mogelijkheid openlaten, dat in dezen strijd Ons gezag, Onze raad, Onze zorgen in eenig opzicht het Christen volk zouden ontbreken, en het is niet twijfelachtig, dat tijdens den geheelen duur van dezen strijd God met bijzondere hulp zoowel de kudde als de Herders bijstaat.

Vervuld van dit vertrouwen, geven Wij ten onderpand der hemelsche zegeningen en Onzer welwillendheid, van ganscher harte in den Heer den apostolischen zegen aan u Eerbiedwaardige Broeders, aan uwe geestelijkheid en aan gansch uw volk.

Gegeven te Rome, bij St. Pieter, den 10den Januari van het jaar Onzes Heeren 1890, het twaalfde van ons Pausschap.

LEO XIII, Paus.

(1) Luc. IX: 26.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Op a. s. Zondag den 2n Maart geen maandelijksche receptie ten Gouvernementshuize.

Bij Gouvernements beschikking dd. 26 dezer maand N°. 126, is, tot het afnemen in dit jaar van de examens bedoeld in art. 20 van de onderwijs verordening, benoemd eene Commissie, bestaande uit den Heer M. S. L. Maduro, lid der Schoolcommissie, als voorzitter, en den H. Haytink en Mejuffrow A. C. Bakhoven, als leden.

Bij Gouvernements beschikking dd. 26 dezer maand N°. 127, is, tot het afnemen in dit jaar van de examens bedoeld in artt. 29, 32 en 45 van de onderwijs verordening, eene commissie benoemd bestaande uit de volgende in alphabetische orde genoemde Heeren:

F. Agterberg.
E. D. E. van den Bossche.
A. F. van den Donk.
H. Evertsz Cz.
H. Haytink.
Dr. A. D. Jesurun.
M. J. Selhorst.

Bij Gouvernements beschikking in dagteeenking van heden N°. 113 is aan den maréchaussee der 1e. klasse J. S. Evertsz, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Ten Parkette van den *Procureur-Generaal* ligt ter beschikking van den daarop rechthebbende een *Pandbriefje, Spaar- en Beleenbank* alhier, gevonden op een particulier erf alhier: alsook een gouden kindervingerring, alhier op straat gevonden.

De Ambtenaar van het Openbare Ministerie bij het Kantongerecht op Curaçao brengt ter kennis van belanghebbenden, dat door de daartoe bevoegde autoriteiten geborgen zijn:

1°. een *Scheepsboot*, van onderen zwart, van boven blauw geschilderd, voerende als naam aan den achtersteven "ELLATREVIDO" met een daarbij behoorende roeiriem gemerkt "*F*"; genoemde boot is op eenigen afstand van de Zuidkust van dit eiland in zee drijvende gevonden.

2°. een kleine *Scheepsboot*, zonder merk, roer of riemen, in een inham aan de kust der plantage "Oostpunt" gelegen in het tweede district dezes eilands onbeheerd gevonden.

Tevens roept hij *voor de eerste maal* ter reclame op, elk en een iegelijk, die tot het geborgene vermeent gerechtigd te zijn.

Donderdagmorgen is Zr. Ms. schroefstoomschip Tromp, komende van Paramaribo onze haven binnengevaren, onder de opwekkende tonen van "Wien Neerlands bloed" waarmede de kapel van het garnizoen het verwelkomde.

NEDERLAND.

De Eerwaarder heer Bovierie, vicaris te Rome is benoemd tot Secretaris der pauselijke legatie in s' Hage ter vervanging van Mgr. Baroneini, die in Februari naar Rome is vertrokken, om er het ambt bij de H. Congregatie der buitengewone kerkelijke aangelegenheden te aanvaarden, waartoe hij benoemd is.

— Volgens ontvangen braziliaansche bladen heeft het voorloopig bewind te Rio Janeiro ook den braziliaanschen consul generaal voor Nederland, den heer Antonio Carlo Texeiro van zijn ambt ontheven.

BUITENLAND.

Italie. — Den 23 Januari heeft te Turijn de plechtige teraardebestelling plaats gehad van het stoffelijk overschot des hertog van Aosta. Koningin Margaretha, die de kroonprins Victor Emanuel—die op zijn juist begonnen reis naar het Oosten reeds te Palermo was, maar aanstonds is teruggekomen,—alsmede prins Jerome Napoleon, en diens zoon prins Victor, zijn gisteren allen te Turijn gearriveerd, waar koning Humbert, de koningin— Moeder Fia van Portugal, prinses Clotilda en de twee oudste zonen (Emanuel en Victor) des ontslapenen bereids aanwezig waren. Senaat en Kamer hebben beiden besloten de zittingen 14 dagen te schorsen en condeleance adressen te richten aan den Koning de prinses -weduwe Laetitia en den oudsten zoon van den overleden hertog, den 21 jarigen prins Emanuel, hertog van Apulië (na den Kroonprins den naasten erfgenaam der Kroon): terwijl bovendien de voorzitterstoel in den Senaat 30 en die der Kamer 45 dagen met rouwvloers zal bekleed blijven. Namen het *corps diplomatique* nemen de militaire attachés der verschillende Mogendheden aan de begrafenis deel; desgelijks een deputatie van het hessische regiment huzaren, waarvan Amadeus chef was. De derde zoon van Amadeus, de 17 jarige prins Luigi of Lodewijk toeft in Zuid - Amerika: zijn afwezigheid moet de stervende hertog zich zeer hebben aangetrokken.

De *Osservatore romano* bevat een collectief herderlijk schrijven van 236 Italiaansche bisschoppen om te protesteeren tegen de Wet op de Vrome Stichtingen „welke een beleediging voor den godsdienst, de gerechtigheid en de vrijheid geloovigen is." Crispi van zijn kant kan niet eens de senatoriale toestemming voor deze nieuwe schandwet afwachten, en neemt nu reeds maatregelen ter toepassing. Verleden week is een decreet verschenen, waarbij de prefecten gelast werd om nog in den loop dezer maand een nauwkeurige statistiek van de broederschappen en andere vrome stichtingen op te maken, betreffende deze goederen, archieven, inventarissen en rente.

Volgens een liberaal blad-- maar dit is nauwelijks geloofbaar — zal hij ook aan den kanselparagraaf van de nieuwe Strafwet zoodanige uitlegging geven, dat de prefecten en onder prefecten de preeken der priesters aan voorafgaande censuur zullen onderwerpen !!!

De *Gazetta Piemontese* doet het zonderlinge voorstel den Paus Trente af te staan, hetwelk thans slechts een twisttapel is tusschen Oostenrijk en Italie en dan een onderpand der wederzijdsche vriendschap zou kunnen worden. Als eerst de Paus maar in den afstand van Rome berustte, zouden de irredentisten natuurlijk weder voor Italië het bezit van Trente eischen.

Duitschland. — De Duitsche Regeering heeft het voorstel betreffende de oost-afrikaansche stoomvaartlijn in derde lezing zonder debat aangenomen. De Kamer van Koophandel te Mannheim heeft verzocht dat Rotterdam als aanlegplaats de voorkeur moge hebben boven Antwerpen.

Bij de derde lezing der Staats-begrooting verklaarde de Staats-Secretaris Botticher, dat de Bondsraad volkomen bereid is de bezoldiging der ambtenaren te verhoogen, en dat dienaangaande een bijzondere voordracht zal worden ingediend.

Ook is de Socialistenwet in behandeling gekomen.

Toen dr. Windthorst aan den Voorzitter Levetzow vroeg, of er nog iets bepaald was omtrent het tijdstip der sluiing van den Rijksdag, wijl het tijd wordt dat de afgevaardigden zich met de verkiezingen van 20 Februari gaan bemoeien, antwoorden de minister Von Botticher dat men in elk geval kan wachten totdat de leden niet talrijk genoeg meer opkomen. Reeds meende men, dat uiterlijk Zaterdag de sluiting zou plaats hebben thans vreest men, dat men de heele volgende week nog op post zal moeten zijn. Bismarck, zegt men, wil bepaald van den ouden rijksdag nog een beslist antwoord hebben in zaken der socialisten - wet.

Door het Centrum is tot de kiezers een Manifest gericht, waarbij deze met alle nadruk worden uitgenoodigd om op den 20 Februari tot den laatste man ter stembus te verschijnen. Het program der Centrumsfractie is, als steeds, onveranderlijk: volledige vrijheid der Kerk en haren Orden en Congregatien met het vrije burgerrecht der nog, in strijd met de grondwettige vrijheid verbannen religieuzen: vrije beweging der kerkelijke organen tot versterking van den christelijken geest tusschen werkgevers en arbeiders, als de beste bestrijding der sociaal-democratie; handhaving van het foedratief karakter des Rijks: verbetering van den toestand der arbeidende klasse; weder indiening der te vergeefs door den Rijksdag aangenomen Centrumsvoorstellen tot bescherming der werklieden, tot heiliging van den Zondag en tot de beperking van den arbeid der vrouwen en kinderen; bescherming van den ambachtstand, voorziening tegen misbruiking der economische voordeelen van het protectionisme; bestrijding der verhooging der belastingen en wegneming van onnoodige hardheden bij de inning; nauwgezette spaarzaamgeid, zonder nochthans aan de weerbaarheid des Rijks te kort te doen; handhaving der grondwettige waarborgen voor de burgerlijke vrijheid, en verder ook in alle andere aangelegendheden trouw aan de leuze: *Met God, voor waarheid, vrijheid en recht.*

Oostenrijk. — In de plaats van den onlangs overledene Kardinaal Ganglbauer is tot prins-aartsbisschop van Weenen benoemd de Oostenrijksche bisschop Mgr. dr. Gruscha, geboren 1820, en sedert 1843 priester, sedert 1871 lid van het metropolitaan kapittel en sedert 1878 bisschop. Als centrale president der oostenrijksche Gezellen Vereenigingen, waaraan hij zich sinds een menschenleeftijd reeds gewijd heeft, betoonde hij zich steeds een echten opvolger van Kolping; ook als redenaar was hij zelfs buiten Oostenrijk roemvol bekend: bijna alle jaren sprak hij op de Vergaderingen van duitsche katholieken en nog onlangs in het Benedictijner klooster te Maredsons, in Belgie.

Portugal.—Volgens de jongste berichtten uit Lissabon heeeft het besluit tot ontbinding der Cortes de anti-engelsche beweging eerder nog toenemen dan verminderen. Het *boycotten* neemt de meest uiteenloopende vormen aan. Zoo laten portugeesche geassureerden hun engelsche polissen verloopen, om zich opnieuw bij de portugeesche assurantie-maatschappijen te verzekeren; een portugeesch club-comité roept de leden buitengewoon bijeen, om de engelsche namen op de ledenlijst te schrappen; leeraren en scholieren der Koninklijke Academie petitioneeren bij de Regeering om het onderwijs in de engelsche taal aan alle onderwijsinrichtingen te laten vervallen; de plattelanders rondom Oporto drongen den stedelijken raad zich bij de algemeene anti-engelsche boycotting-beweging aan te sluiten. De portugeesche willen een eigen stoomvaartlijn op Brazilië, waaruit de portugeesche pers reeds den ondergang van den engelsche stoomvaartlijn en van den engelschen handel daarheen voorspelt.

Depêches uit Manchester ontkennen het sluiten van fabrieken aldaar ingevolge het ophouden van portugeesche kooporders, maar erkennen dat deze belangrijk verminderen.

De *New York Herald* verneemt uit Lissabon dat de beantwoording van Portugals beroep op de Mogendheden geen hoop geeft dat eenigerlei Mogendheid ten gunste vau Portugal zal interniearen.

Noord-Amerika. — Uit New York wordt bericht, dat de amerikaansche Regeering opheldering te Bogota gevraagd heeft over de jongste inbeslagneming van amerikaansche schoeners door Columbia.

NOTICIANAN DI CABEL.

Paris.—Febrero 23. Tabatín un explosión di gas di mina na Decise (Nievre); totalidad di morto no ta conoci ainda, ma ya nan a haya 34.

Berlin. — Tin probabilidad koe Bismarck lo retira di bida pública i koe su sucesor lo ta Herr Botticher.

Londres.— Rusia ta reclamá di Bulgaria 3 miljón di rubles en pago di ocupación rusa fó di 1878 té 1879.

Paris.— Conde Daru a moeri. Rouvier lo pidi Cámara un crédito di siete miljón franc pa igualá presupuesto.

Ministronan a discutí na Eliseo e cuestión di duque di Orleans, ningun decisión nan no a toemá.

Empréstito ruso tabata cubrí diferente bé na Paris.

Madrid—General Chinchilla, ex ministro di guerra, ta nombrá Gobernador general di Cuba.

Londres.— Marqués di Hartington a yegá Cairo.

Paris.— Feb: 25 Probablemente lo nan manda duque di Orleans na un cas central.

President Carnot kier a perdonele, ma masjá diputado a kitéle.

Gabinete a resolvé di someté na Corte marcial e incidente di general Gastex k'a atacá Freycinet den un discurso.

Londres. — Ayera nan a derá conde Andrassy: emperatriz a poné un corona riba su tumba.

Madrid. — Ministro di Colonianan a nengá den Cortes koe americanismo fa progresá na isla di Cuba.

New-York.—E miljonario Jacob Astrea a moeri.

Paris.— Feb: 26. E ingenieronan koe nan a mandá Panamá no ta, según nan informe, na favor pa sigui trabao: accionnan a bahá un diez por cientoe.

Productornan francés di binja ta pidi pa aumentá derechonan dje modi aki; 12 franc riba importación pa cada hectólitro di binja koe tin 15 grado di alcohol i 140 franc pa cada hectólitro di alcohol, rom ó licor.

Bruselas.—Nan a pidi gobierno di Suiza pa sirbi di arbitre den e cuestión di frontera entre Estadonan di Congo i posesionnan portuguesa na Africa occidental.

Berlin.— Courantnan ta publicá detaljenan di grandi atrocidadnan koe rusonan a hací na Siberia.

Gran duque Sergio a pidi Czar di kita ostracismo na Siberiá.

San Petersburgo. — Gobierno a doena toer su Agentenan instrucción pa organizá un liga di oposición contra Inglaterra i Triple Alianza.

Rio-Janeiro.—Masjá estranhero ta saliendo fó di Brasil pa motiboe dje decreto nobo di naturalización.

Paris.— Feb: 27. Duque di Orleans a salí condená pa Conseho Municipal coe 33 voto contra 13; tin un otro voto ta pidi amnistia dje ponedonan di trabao abao koe tabata condená duranti e ultimo diez anja aki.

E *moción* ayí tabata presenta na Cámara i rechazá pa 325 voto contra 192.

Duque di Orleans ta hibá na prisión di Clairvaux.

Berlin. — Conseho di Estado a formá un comisión pa studia algun reforma riba reglamento di manufactura i ingenionan i pa tratá di un drechamentoe den trabadó i capitalistanan.

Londres.— Eduardo Malet, embahador inglés na Berlin, tabata en

cargá di bisa gobierno alemán koe Inglaterra lo toemá parti den e conferencia pa mehorá suerte di trahadonan.

Washington.— Ayera Congreso a decidí cuestion di exposición di 1892; Chicago a haya 157 voto; New York 107; San Louis 15 i Washington 15.

Paris.— Feb 28. Diferente ministronan ta contra pa Carnot visitá hafnan di Spanja i' Portugal abordo di flota francés.

Rouvier ta bisá koe exigencia di productornan francés ta ridículo.

Leon Say ta di opinión koe e exigencianan exorbitante di proteccionistanan lo hací comercio liber triunfá.

Berlín.— Noticia ta plama más i más koe Bismarck lo bai Francia como embahador alemán.

Na eleccionnan, socialistanan a ganá 35 mil voto i conservadornan a perdé 34 mil.

Roma.— Nan ta bisa koe Papa mester bai Suiza.

San Petersburgo.— Dia 30 di Marzo. awor Czar lo doená amnistia pa toer delito político. Número dje agraciadonan lo surpasá 20 mil, i bao di nan tin koe ta na Siberia fo di anja 1860.

Viena.— Gobierno turco a firmá un contrato coe Inglaterra pa extendé camina di Smirna pa Bagdad.

Londres.— Conde Durakan Maravan lo ta sucesor di Lord Stanley como gobernador di Canada.

VERSCHEIDENHEDEN.

Van welk gehalte de nieuwe bewindsleden in Braziliëzijn, blijkt o. a. uit de dwaze afschaffing der Gregoriaansche tijdrekening door den minister Benjamin Constant. Volgens den *Gaulois* is de positivistische kalender van Auguste Comte, het hoofd van de positivistische school, daarvoor in de plaats gesteld, volgens welken het jaar verdeeld in 13 maanden van 28 dagen plus een of twee non-valeurs, zijnde de nieuwjaarsdag en de overschietende dag der schrikkeljaren, welke 2 dagen eenvoudig niet gerekend worden. De maanden zullen genaamd worden naar de grootste mannen, als volgt: Mozes, Homerus, Aristoteles, Archemides, Cesar, St. Paulus, Karel de Groote, Dante, Gutemberg, Shakespeare, Descartes of Cartesius, Frederik de Groote en..... Bichat. Ook elke dag der maand heeft een patroon, als: Prometheus, Hercules, Orpeus, Ulysses, enz.; in de maand Mozes (3 Januari b. w. was het in Brazilié „Orpheus van Mozes"): Troubadours, Boccacio in de maand Dante; St. Lucas, St. Cyprianus, St. Benedictus en verder niets dan heiligen in de maand St. Paulus; voorts in bonte mengeling Constantijn, Theodosius, Bourdaloue, Bossuet en Héloise! Ook Carnot heeft zijn dag, nl. den 27n van de 9e maand dus van Gutemberg, den quasi-uitvinder der boekdrukkunst in concurrentie met onzen Laurens Jansz. Koster. Uit dankbaarheid over deze hooge onderscheiding dient Carnot zich nu wel te haasten, om de Braziliaansche republiek te erkennen, en aan alle andere staten het voorbeeld te geven. De dagen van de week hebben ook namen gekregen. In plaats van maandag, dinsdag, enz., zal het in Brazilié voortaan heeten: Maridi, Patridi, Filidi, Fratridi, Domidi, Matridi en Humanidi (zondag). De 1e letters dezer namen zijn ontleend aan Braziliaansche woorden, die respectievelijk in het Nederlandsche beteekenen: huwelijk, vaderschap, kindsheid broederschap, dienstbaarheid, liefde en menschelijkheid. En met zulk een positivistische geknutsel zonder God of gebod, brengen de Braziliaansche hervormers den tijd door; terwijl de jonge republiek nog zelfs niet op hare beenen kan staan, en elk oogenblik door eene nieuwe revolutie kan worden weggevaagd!

De nieuwe Braziliaansche regeering weert zich terdege met alle radicalisme. Thans heeft ze bij decreet Staat en Kerk gescheiden. Bij een 2e decreet worden alle pensioenen bevestigd, onder het keizerrijk toegestaan.

—

Keizerin Augusta heeft aan hare kleinzoon, den Keizer, het paleis te Berlijn en het kasteel Babelsberg — een lievelingsverblijf van den ouden keizer Wilhelm — vermaakt, en aan hare dochter, de Groot hertogin van Baden, roerende goederen ter waarde van 4 millioen marck. Voorts zijn het dienstpersoneel der oude Vorstin en een aantal liefdadigheids-instellingen goed bedacht. Zaterdag had de begrafenis plaats. Onder de talrijke bloemen, die de kist en de omgeving sierden, bevond zich ook een fraaie palmtak met een oranjekleurig lint, waarop staat: „Emma, Koningin der Nederlanden. In de slotkapel hield ds. Kögel eene toespraak over den lievelings-tekst der overledene: „Verblijdt u in de hoop, weest geduldig in de verdrukking, volhardt in het gebed!" Hierbij deelde hij de volgende, belangwekkende herinnering aan de overledene mede: „Onvergetelijk blijve het, hoe op den sterfdag van den ouden keizer Wilhelm, de Groothertogin van Baden hare moeder Augusta toefluisterde: „kronen behoeden voor tranen niet," en hoe de moeder hie rop volgen liet: „maar ze verbergen ze." Onvergetelijk is het, hoe zij in moeilijke uren gewoon was zich-zelve te herinneren het woord van Thomas á Kempis: „Het kruis is de koninklijke weg ten hemel," en hoe zij eens, te midden der hoogste smart, met bevende stem getuigde: „Vier klassen zijn er in de lijdensschool van Jesus Christus. De 1e, met onderwerping; „ik moet lijden;" de 2e, met beradenheid: „ik wil lijden;" de 3e, met ervaring: „ik kan lijden;" de 4e, met dankbaarheid: „ik mag lijden." God geeft mij kracht, dat ik in de hoogste klase kan komen."

De aartsbisschop Krementz van Keulen, die haar indertijd als kapelaan te Coblentz van nabij leerde waardeeren, roemt in een herderlijk schrijven hare deugden met groote warmte.

Aangaande hare staatkundige bemoeiingen herinnert men, dat zij in 1866 eene dier vrouwen van vorstelijke geboorte was, die met leede oogen Pruisen den oorlog aan Oostenrijk zagen verklaren, en daarvan niets dan onheil verwachtten. Bismarck was zij destijds weinig genegen. In de eerste jaren na '70, toen de rijkskanselier aan den eenen kant den culturkampf streed en aan den anderen kant de republiek in Frankrijk steunde, tot groote ergernis der Arnim-partij, die met den Paus vrede en in Frankrijk eenen Koning bij Gods genade wenschte, toen hoorde men dikwijls verzekeren, dat de tegenstanders van den rijkskanselier bij keizerin Augusta steun vonden. Uit dien tijd stammen ook de herhaalde geruchten, dat de Keizerin voornemens was catholiek te worden, tot bevestiging waarvan er telkens op gewezen werd in welk eene hooge gunst de opperste waardigheidsbekleeders der Roomsche Kerk bij de Keizerin stonden. Ook verkeerde toen de Fransche gezant, De Gontaut Biron, veel in de vertrekken der Keizerin. Het maakte dus eene geweldige opschudding, toen Bismarck op een goeden dag verlangde, dat deze gezant terug geroepen zou worden, hetgeen hij ook werkelijk gedaan kreeg.

Ook in de Fransche pers wordt met hooge vereering keizerin Augusta herdacht. In de ongelukkige dagen van 1870—71, in den grooten oorlog, toen de Fransche krijgsgevangenen en gewonden nood leden, heeft keizerin Augusta hen bijgestaan, en er voor gezorgd, dat zij werden verpleegd als Duitschers. Duizenden Franschen hebben, in hun vaderland teruggekeerd, dankbaar haar lof verkondigd, en de levendige verbeeldingskracht van het Fransche volk schiep zich van de Keizerin een beeld, dat prijzenswaardig is.

BEKENDMAKING.

De publieke verkoop van ZILVEREN en GOUDEN VOORWERPEN, beleend bij de *Spaar- en Beleenbank* van 1 Julit/m. 31 December 1887, onder Nos. 5018 X t/m Nos. 9529 X zal worden voortgezet op Vrijdag 7 Maart a. s. en de volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 28 Februari 1890.

De Voorzitter,

M. P. CURIEL.

Uit de hand te koop

Het effect N° 195, gelegen aan de Overzijde der haven, ten Noorden van de Conscientie-steeg.

Inlichtingen te bekomen ten kantore van *"De Curaçaosche Hypotheekbank"*.

Curaçao 26 February 1890.

ANUNCIO.

—o—

Bendemento na findisji di PREENDANAN koe tin placa fiá' riba nan na *Spaar- en Beleenbank*, eesta foi 1 di Juli te 31 di December 1887 bao di N°. 5018 X té N°. 9529 X lo tien lugar Djabierne dia 7 di Maart i dianan koe ta sigui.

Ta pidi donjonan di e preendanan aji bin paga nan interes afin di evita nan bendementoe.

Corsouw, 28 Februari 1890.

President.

M. P. CURIEL.

Imprenta de la Libreria de A. BETHENCOURT E HIJOS, Curaçao.